Câteva proecte edilitare ale primăriei Curtici

Pavarea străzilor. — Mutarea cartierului țigănesc și a abatorului. — O vizită in mijlocul... papuașilor autohtoni

(Ancheta trimisului nostru special) III

Cartierul țigănesc din Curtici

Scriam în reportagiile anterioare că la Curtici am aflat o edilitate demnă de luadă. In câteva luni, în special în anul trecut s'au pavat cu pavele mari, străzile principale, s'au refăcut trotoarele, s'au plantat marginile drumurilor, dându-se un aspect frumos străzilor. Primarul comunei, d. I. Sferdean, un bun și vrednic gospodar, și-a pus toată energia în slujba comunei Curtici. S'au reparat clădirile publice, a fost refăcut mobilierul, s'au construit fântâni publice, s'a reglementat piața, unde în fiecare Luni și Joi se ține bâlciu, unde se expun mărfurile și țăranii din vecinătate își vând produsele. Anul trecut s'a introdus și electricitatea, adusă dela Arad, opera notarului I. Popovici. Veniturile comunei sunt de 3 milioane lei anual, astfel că și în executarea actualului buget se vor continua lucrările de refacerea și pavarea străzilor comunei.

Mulțumită activității desfășurate de actualul primar și a notarului, Curticiul are aspect de orășel.

In centrul comunei sunt două farmacii, apoi trei avocați, cari profesează în localitate, deși nu este judecătorie.

Cu ocaziunea sărbătorilor de Paști, primarul a strâns daruri pentru soldații ce apărau hotarele, primind din partea d-lui col. V. Mihăilescu, comandantul unui regiment de cavalerie de pe zonă, următoarea scrisoare:

„Pentru bunele sentimente și solicitudinea cu care ați înțeles să înconjurați trupele noastre din regiune, chemate la datorie în sf. sărbători ale Paștilor, vă rugăm să primiți mulțumirile noastre cele mai călduroase și asigurarea că armata va apăra cu toate puterile ei integritatea țării, precum și pe toți cetățenii ei, cari se identifică cu interesele neamului".

In programul de viitor al primăriei este și înființarea cantinei la școala de băeți, unde zilnic să se împartă 50 litri lapte gratuit, procurarea unui aparat de radio, pentru casa culturală, pavarea trotuarului din str. Bisericii repararea grajdiurilor comunale, construirea unei noui fântâni și patru scăldători de ciment pentru porci, pe izlazul comunei.

MUTAREA CARTIERULUI ȚIGĂNESC

Dar cea mai arzătoare problemă edilitară a Curticiului o formează mutarea cartierului țigănesc, așezat în apropierea gării și dealungul liniei ferate internaționale. Este cea mai rușinoasă plagă nu a acestei frumoase comune, dar a regiunei și a țării, de a prezenta celor cari intră sau ies din țară, prin acest punct de frontieră imaginea acestei îngrămădiri de bordeie cu aspect jalnic. De altfel același rușinos spectacol este și la Jimbolia, fără ca să se ia vr'o măsură de înlăturarea și mutarea acestui cartier, deși noi am semnalat autorităților situația.

Dar la Curtici primarul d. I. Sferdean ne-a vorbit cu atâta căldură și l-am cunoscut atât de pasionat pentru înlăturarea acestui cartier din preajma gării, încât suntem siguri, cu înțelegerea autorităților superioare, va lecui comuna de această rușine.

Anul trecut, comuna a fost bântuită de tifos exantematic, din cauza mizeriei și murdăriei acestei colonii țigănești. Sunt în total 64 familii, pe cari primăria vrea să le mute în altă parte, unde să le construiască case.

Cum acești țigani sunt foarte leneși și n'au nici o ocupație, ei păndesc sosirea trenurilor internaționale și cerșesc. S'au luat măsuri pentru împiedicarea acestui spectacol din gara de frontieră Curtici, însă cu toate acestea cerșetorii se mai pot strecura până la vagoane. Nu mai vorbim de streinii, cari intră în comună. Dela primul pas sunt întâmpinați de copiii cartierului țigănesc, cari nu te slăbesc cu jelania lor, până nu le dai milă.

In urma epidemiei de tifos s'au luat măsuri severe de desinfectarea colibelor, s'a împărțit săpun, dar obiceiul și tradiția de murdărire a acestui neam indian, nu pot fi înlocuite.

Parte din terenul unde este țigănia este al comunei, parte al contesei Csermey dela Budapesta.

Primăria a făcut rapoarte ministerului, pentru a-i aproba intenționea de a muta cartierul țigănesc și a construi 64 case, pentru ei.

Nu ne îndoim că buna intențione a edililor Curticiului va fi înțeleasă de autoritățile superioare și aprobată, pentru a se putea începe lucrările de înființarea noului cartier.

IN MIJLOCUL COLONIEI ȚIGANEȘTI, LA „VIGHERE"

Primarul comunei a stăruit atât de mult să-l însoțesc în colonia de țigani, pentru a mă convinge „de visu" de intențiile sale bune, încât am primit, nu pot spune cu plăcere, în urma celor văzute, dar cu interes. Se temea socot, d. primar, că nu voiu pune destulă apăsare pe cuvintele mele în reportaj, dacă nu voiu vedea colonia. Și se teme gospodarul comunei că autoritățile lui superioare nu-l vor înțelege în gândul bun de a scăpa Curticiul de această plagă.

Mi-am luat deci aparatul de fotografiat și am pornit spre colonie, care se află, după am spus lângă gară, în plin centru al comunei.

Peisajul coloniei este într'adevăr exotic. Bordeiele acoperite cu stuf îți fac impresia locuințelor de papuași din Australia. Așezate fără nici o rânduială, fiecare unde l-a prins dragostea să se 'mproprietărească, fără împrejmuiri, cu câte o singură cameră în care se îngrămădesc până la zece suflete.

Dacă în gospodăriile românești nu se găsesc decât 1—2 copii, în schimb aici la colonie, familiile sunt numeroase.

Lângă un bordeiu am găsit o mare aglomerație. Așezați jos pe pământ, patru bărbați în floarea vârstei joacă cărți... pe bani. Este singura lor ocupație și distracție, într'o zi din luna Maiu, când în agricultură sau în oricare altă parte se găsesc locuri de muncă. Am încercat să prind un instantaneu, dar n'am reușit, țiganii fug de publicitate, sunt vedete cari nu se lasă fotografiate.

Trecem mai departe, femeile lâncezesc fără nici o ocupație, alături de copii flămânzi și murdari. Cum în tovărășia noastră se află și d. Popescu Velea directorul școalei, l-am întrebat dacă acești copii urmează școala. Mi s'a răspuns că nu, nimeni nu are grija lor, iar ca să-i ducă în mijlocul copiilor curați și sănătoși, nimeni nu și-ar lua curaiul.

Ar urma să se înființeze o școală specială pentru ei.

Primarul care ne însoțește este întovărășit din toate părțile și asaltat de cereri.

— „Ați vint don'le primar la vighere?" ne întâmpină o bătrână.

Și pretutindeni primarul aruncă o vorbă bună, o încurajare. Multe țigănci ni se plâng că soțul lor n'a mai venit din „bătaie". Pentru ei concentrarea este egală cu războiul. Se plâng că n'au cu ce-și hrăni copii, în lipsa bărbaților, iar primarul le promite că-i va ajuta.

In toate părțile încurajări că-i va organiza în noua colonie, unde fiecare va avea o casă și o bucată de pământ.

Primarul ne spune că vrea să-i învețe să muncească, să nu mai cerșească, să vadă fiecare familie cu rost și nu în lenevie. Cât despre părerea noastră suntem siguri, că nu va reuși să le schimbe felul de viață, dar dacă va reuși să-i mute în altă parte, va face o faptă, care-i va înscrie numele în cartea de aur a comunei.

ȘI UN NOU ABATOR

Ne ocupăm aici despre problema noului abator comunal, pentru faptul că actualul este așezat chiar la marginea țigăniei. Nu numai faptul că actualul abator este necorespunzător, însă locul unde este așezat nu corespunde destinației sale.

De aceia primarul are în proect mutarea abatorului și construirea unuia nou.

Pe actualul teritoriu al colonieî, după nivelare, se intenționează înființarea unui parc public.

Și ca încheiere a anchetei noastre la Curtici, facem și noi un apel la d. ministru de interne și d. rezident regal Marta, să ajute gândurile bune ale primarului Ion Sferdean, să poată șterge rușinoasa carte de vizită dela stația de frontieră Curtici, aprobându-i mutarea cartierului țigănesc. Va fi o operă edilitară și socială, care în istoria comunei Curtici va rămâne ca o piatră de hotar.

Pentru importanța lui, sperăm că la viitoarea vizită la Curtici, vom vedea realizată și această dorință a primarului Sferdean, și a notarului I. Popovici, pentru ca această localitate să fie într'adevăr o carte de vizită la frontieră.

OCT. METEA

O clădire în care-și duce viața o familie de țigani

Un cartier al medicilor la Balcic

20 Maiu

D. general Marinescu, ministrul sănătății, a fost în localitate venind dela Carmen Sylva, însoțit de d-nii dr. Isăcescu, inspector general al ținutului Mării, prof. univ. dr. Gheorghiu, dr. Petrescu și dr. A. Stere, medicul primar al județului Caliacra.

La Balcic d-sa a fost primit de d. Octavian Moșescu, primarul orașului. S'a vizitat localul ministerului, așezat în cea mai pitorească parte a Balciculuí, hotărând să se transforme în hotel în genul hotelurilor turistice ale ministerului sănătății dela Băile Herculane.

Cum d. primar Octavian Moșescu a oferit ministerului sănătății pentru sanatorii și preventorii pentru copii, multe terenuri mari, circa 5000 m. p. fiecare lot, d. ministru al sănătății le-a vizitat, rămânând încântat, de acest frumos și util dar din partea orașului Balcic.

La lacul Tuzla, unde în curând se vor construi băi moderne de nămol, d. general dr. Marinescu, fermecat de pitorescul coastei mării dintre oraș și lacul Tuzla, distantă de 5 km., a hotărât să se așeze aci peste 1000 de medici din toată țara, făcând cea mai mare și modernă colonie de medici. D. Octavian Moșescu a salutat cu entuziasm inițiativa d-lui ministru Marinescu, promițându-i tot concursul. Chiar zilele acestea vor sosi în localitate inginerii dela ministerul sănătății pentru parcelarea celor 1000 de loturi, pe care se vor construi 1000 de vile, ministerul sănătății obținând împrumuturi pentru aceste construcții pe care medicii le vor plăti în mai mulți ani. Acest nou cartier așezat în cea mai frumoasă poziție pitorească a Coastei de Argint, va fi prevăzută cu parcuri, alei, etc.

Cum s'a serbat Ziua Eroilor

La Brad

Ziua sfântă a românilor pentru preamărirea eroilor morți pentru patrie, s'a sărbătorit cu solemnitatea cuvenită la cimitirul istoric din Țebea, unde sunt îngropate osemintele nenumăraților eroi.

Incă dela ora 9 dimineața, grupuri de străjeri, premilitari și țărani din satele vecine, se îndreaptă cu pioșie spre Țebea.

Străjerii din Brad, premilitarii, elevii liceului, elevele gimnaziului industrial de fete împreună cu întregul corp didactic, în drum spre Țebea, s'au oprit la crucea din marginea comunei Mesteacăn, ridicată pe locul de unde a pornit revoluția lui Horia. Trei străjeri au făcut de gardă la cruce, locul sfânt al pornirei spre desrobirea moților; părintele profesor Stănilă a oficiat o scurtă slujbă, după care muzica societății „Mica", sub conducerea d-lui căpitan Mazilu, a cântat o rugăciune.

La Țebea, cimitirul îmbrăcat în nenumărate coroane de flori și zâmbet de primăvară, multă lume de țărani din satele vecine, așteaptă procesiunea.

Vin pe rând străjerii, școlile secundare și premilitarii din Brad, imediat grupul de pompieri, elevii gimnaziului industrial și școlile primare din Baia de Criș, după care apar elevii școalei primare din Țebea, micuții moți cu căciuli și admirabilul lor costum național.

Acestui tineret, nădejdea noastră de mâine, îi răspund bubuiturile celor două tunuri cari stau de strajă la mormântul lui Avram Iancu.

După aceasta, în fața mormântului Craiului munților la umbra gorunului lui Horia, s'a oficiat serviciul divin de către un sobor de trei preoți, răspunsurile fiind date de corul de străjeri și străjere sub conducerea d-lui profesor G Pârvu.

La comanda d-lui prof. Nestor Lupei, străjerii dau onorul. Se face apelul eroilor. Sunt cele mai emoționante momente; întreaga asistență plânge la apelul martirilor moți, morți pentru cauza sfântă a Ardealului.

Se aud pe rând: eroul Avram Iancu, Horia, Cloșca, Crișan, Amos Frâncu, preotul Groza, Ion Buteanu și alții, în timp ce un străjer răspunde cu glas tare: *mort pentru patrie.*

Fanfara soc. Mica cântă rugăciunea și lumea plânge.

Apoi se păstrează un moment de reculegere pentru eroii din cimitirul din Țebea.

Despre însemnătatea acestei zile mari a neamului românesc, a vorbit d. prof. Cornel D. Rusu dela liceul din Brad.

Apoi d-sa a evocat amintirea eroului național Ion Buteanu, prefectul Zarandului, spânzurat de mâna nemiloasă a ungurilor și dela a cărui moarte, la 23 crt. se împlinesc 90 de ani.

„Cu un calm de nedescris, a spus vorbitorul, eroul Ion Buteanu a pășit sub salcâmul unde îl aștepta funia spânzurătorii și scoțând din buzunar o pungă cu bani, a aruncat-o la picioarele comandanților unguri spunând: *V'o dau vouă, căci pentru aceasta luptați. Voi nu știți să luptați pentru libertate.*

Și punându-și singur funia împrejurul gâtului, a spus ultimile cuvinte: *mor liniștit, deoarece văd îndeajuns răsbunată moartea mea prin cele două înfrângeri ale maghiarilor la Abrud.*

După aceasta, toate coroanele sunt așezate pe mormânturile eroilor, în timp ce corul de străjeri și fanfara soc. Mica, cântă „Presărați pe-a lor morminte".

S'a mai cântat „Imnul eroilor", „Trei culori" și „Imnul regal".

La urmă, străjerii, premilitarii, școlile secundare și primare și pompierii, au defilat în fața mormântului lui Avram Iancu.

La Cehul-Silvaniei

De dimineață, străzile au îmbrăcat haina marilor sărbători. La ora 10, stolurile de străjeri ale școalei primare și ale gimnaziului industrial au executat, la sediul unităților, ridicarea pavilionului național. Comandanții stolurilor, la cuvântul șefului, au evocat însemnătatea zilei. La ora 10 și jum. străjerii s'au îndreptat spre cimitir depunând frumoase coroane de flori pe mormântul eroilor. D. dir. V. Campian preot, a celebrat serviciul divin în prezența autorităților civile și militare Cuvântarea ocazională a fost rostită de d Victor Faiaus dir. școalei primare. Corul străjerilor a executat Imnul Eroilor, Imnul Regal și Pe-al nostru steag, după care a urmat defilarea.

LA HODOD

La monumentul Eroilor căzuți în luptele de desrobire, din 16 Aprilie 1919è pe aceste plaiuri, s'a prăznuit a 20-a comemorare, în cadrul Astrei, despărțământul Băsești. Au participat autoritățile locale, un mare număr de preoți, învățători și notari din jur, elevii școalelor din comunele: Lelei, Minicu și Hodod, premilitarii din subcentrul Hodod precum și peste 2000 de săteni din comunele de sub codru. Monumentul a fost complectat de soc. Cultul Eroilor cu o nouă placă de marmoră în care sunt gravate cu litere de aur numele celor mai buni fii ai neamului, cari la glasul patriei s'au aruncat în vijelia năprasnică a morții pentru a salva frații de sânge, înfăptuind mărețul vis de veacuri al neamului. Dimineața s'a celebrat serviciul divin, de preoții celor două biserici, după care s'a ridicat parastas pentru odihna sufletelor Eroilor. După aceasta întreaga asistență a mers în procesiune la monument unde se face deslegarea, de preoți, după care s'a cântat Imnul Eroilor și Imnul Regal. Seria cuvântărilor o începe protopopul Ilie Sălăuz în Cehul-Silvaniei președintele Comitetului local pentru cultul Eroilor. Cuvântul b'sericii unite a fost rostit de păr. Vasile Jude parohul local, iar cuvântul bisericii ortodoxe de preacuviosul P. Matăsaru preot în Jurteles. Au mai vorbit d. Simion Budea comandantul premilitarilor și d. Vasile Hegheduș ziarist evocând memoria celor căzuți pe altarul Patriei. A urmat programul școalelor compus din coruri și recitări, încheindu-se cu defilare.

La Târnova-Soroca

Ziua eroilor a fost sărbătorită cu un deosebit fast. Dimineața s'a săvârșit liturghia. La orele 10, toate școalele cu străjerii încolonați, premilitarii și toate autoritățile, s'au îndreptat, în frunte cu clerul, către monumentul eroilor. Aici s'a oficiat un parastas de c. preoți Gușanu și Luțuc, la care au participat toate instituțiunile și foarte multă lume. S'au rostit cuvântări de proslăvire a memoriei eroilor: sf. sa protopopul Vlad Gușanu și lt. Sumnevici. S'a intonat imnul eroilor, după care s'au depus pe monument coroane de flori.

La urmă a fost defilarea.

La Bran

In toate comunele brănene, s'a făcut procesiune pentru odihna celor căzuți pentru patrie. In comuna Șimon, stolul școlii primare, împreună cu populația satului, a ieșit la troița pentru cei căzuți în războiu.

Slujba religioasă a fost oficiată de preotul Valeriu Pușcariu. S'au citit numele eroilor morți pentru patrie. S'au depus flori în timp ce străjerii au cântat „Imnul eroilor". Un grup de străjeri a depus o coroană de flori naturale, la statuia aceluia ce a fost generalul erou Traian Moșoiu. Comandantul stolului, Ion Mănoiu, a vorbit de jertfa celor 800.000 de eroi. S'au cântat cântece patriotice, Imnul nostru și „Imnul Regal". Au luat parte în afară de mulțimea celor veniți să prăznuiască pe eroi, d. primar Niculae P. Băncilă, controlor financiar Emilian Enescu din partea postului de jandarmi a luat parte d. instructor Popa.

In comuna Bran Poarta au venit la troița din parcul comunal, stolurile de străjeri din comuna Poarta Nr. 1 și Predeal împreună cu comandanții lor. Au luat parte d. primar dr. Stoian, notar Moise Moșoiu, perceptor Mărgăritescu, șeful postului de jandarmi, plutonier Oristea, etc.

Slujba pentru eroi a fost făcută de preotul Lascu, care a vorbit mulțimii de însemnătatea zilei. S'au cetit numele eroilor, s'au depus flori, s'au cântat cântece naționale. Invățătorul Boș a spus câteva cuvinte pentru cei căzuți pentru patrie.

Mulți din locuitorii Branului au plecat, ca și în alți ani la Giuvala, unde se face pomenirea primului erou căzut pentru întregirea neamului, colonelul Poenaru-Bordea.

Au luat parte ofițerii din reg. 80 Muscel, din care a făcut parte colonelul erou, împreună cu toți locuitorii din comunele învecinate.

La Tecuci

La ora 10, școlile, societățile patriotice, veteranii, șefii tuturor autorităților publice, armata, în cap cu d-nii: general *Glogojanu*, comand. garnizoanei, col. *Gh. Pața*, prefectul județului, col. *N. Ionașcu*, primarul orașului, se găseau în grădina catedralei din centrul orașului.

La ora 10.20 minute, clerul de la toate bisericile, în odăjdii, cu cruci și propore, însoțit de personalul bisericesc, cu toate podoabele sfinte, urmat de popor, au sosit în cântece de slavă, la locul anume fixat, unde s'a oficiat o mică slujbă religioasă.

După terminarea slujbei s'a format o măreață procesiune, ce a pornit spre cimitirul eroilor.

Pe tot parcursul, muzica militară și corurile tuturor școlilor au intonat imnuri patriotice și religioase. Toți elevii purtau ștergulețe, coroane de flori și buchete de flori, cari au fost depuse pe crucile eroilor din cimitirul lor. Un nou serviciu religios s'a săvârșit la cimitir, după care în numele armatei, a ținut o cuvântare d. locot.-col. Niță din artilerie. A urmat la ora 12 fix momentul de reculegere, anunțat prin goarne, clopotele bisericilor, sirenele fabricilor și locomotivelor C. F. R., după care s'a făcut defilarea prin fața mormintelor eroilor, a școlilor, străjerilor, premilitarilor și armatei.

In tot timpul dimineții, dela orele 10 până la 1 după amiază, patru escadrile de avioane ale școlii militare de pilotaj din localitate, au evoluat deasupra convoiului, precum și la cimitir tot timpul serviciului religios și al defilării.

Seara la 9, s'a făcut retragerea cu torțe, pe stradele principale ale orașului.

La Dumbrăveni

Comemorarea eroilor a fost făcută în orașul nostru în toată cucernicia și cu fastul cuvenit. La ora 10 a. m. s'au ținut servicii religioase în toate bisericile. In biserica ortodoxă a servit păr. protopop Ion Dragolea, iar în cea română unită păr. protopop Gh. Simu. După ce s'a încolonat, la ora 11, în piață, mulțimea a plecat la cimitirul eroilor. Acolo, în prezența reprezentanților autorităților, în frunte cu d. primar Emil Laurențiu, preoților tuturor confesiunilor creștine, a străjerilor și a unui numeros public, s'a oficiat un prohod pentru eroii decedați.

Păr. protopop Dragolea și d. lt.-colonel Gh Pravlă, comandantul garnizoanei, au rostit câte o cuvântare. Un străjer a citit pomelnicul eroilor din localitate.

Corul, condus de d. prof. Traian Felea, a executat cântece adecvate ploasei ceremonii după care solemnitatea a luat sfârșit.

LA BABADAG

— După slujba dela biserică, preotul paroh al orașului Babadag, Al. Dumitriu, împreună cu steagurile, autoritățile comunale, premilitarii, școlile, demobilizații și invalizii de războiu, școlile primare precum și mulțime de norod au asistat în centrul orașului la serbarea zilei, la monumentul eroilor.

D. lt. în rez. Gh. Gheorghiță, comandantul premilitarilor, a făcut apelul eroilor morți pentru țară.

Au vorbit apoi din partea Bisericei preotul paroh Al. Dumitriu, arătând însemnătatea acestei zile mari în istoria neamului; din partea școlii și a tineretului d învățător Const. Himciu, directorul școlii primare din Veterani (Babadag), făcând o apologie a patriotismului atât de necesară mai ales astăzi; d. Ion M. Curcan, în numele demobilizaților. Serbarea s'a încheiat prin intonarea Imnului Regal, urmând defilarea străjerilor și premilitarilor.

La Nicorești

Elevii și elevele școalelor primare de băeți, școalei de fete, gimnaziului indutrial și grădina de copii, îmbrăcați în haine frumoase de sărbătoare, sub conducerea membrilor corpului didactic respectiv au pornit dela școală și au parcurs strada Mare, frumos pavoazată, până la catedrala Banu.

In curtea bisericii, în fața unei mari mulțimi de credincioși s'a făcut slujba religioasă pentru pomenirea și preamărirea eroilor noștri morți pentru Patrie, iar răspunsurile au fost date de corul școalei primare mixte, condus de d. N. Negru învățător.

După slujbă a vorbit pr. Ene Hogaș despre importanța acestei zile, după care toată lumea într'un cortegiu impresionant a mers la monumentul eroilor dela 1877-1878, unde a fost o frumoasă serbare școlară, pentru reușita căreia a contribuit toți elevii școalelor.

S'au recitat poezii patriotice și s'au cântat coruri bine armonizate de toți elevii. Corul gimnaziului industrial condus de d-ra prof. Mănița Marinescu a cântat deasemeni mai multe cântece patriotice, bine reușite.

D. N. Teodorescu înv. director a vorbit despre jertfa celor 800.000 eroi morți pentru întregirea neamului și despre grija noastră a celor rămași în viață, pentru menținerea Patriei în granițele ei de astăzi.

—xX⊙●⊙Xx—

Buletinul serviciului social

A apărut al doilea număr din *Buletinul Serviciului Social.*

Numărul cuprinde partea din Regulamentul Serviciului Social privitoare la căminele culturale Deasemenea, sunt tipărite decizii și comunicate, circulare către Regionale, Cămine județene și sătești.

Partea doua a Buletinului cuprinde material statistic un tablou al Căminelor culturale înființate în cursul lunilor Ianuarie, Februarie și Martie 1939, distribuția lor pe ținuturi și județe și tablou de Căminele culturale cari au organizat cursuri sătești în anul trecut.

Buletinul Serviciului Social este o publicație serioasă, tipărită în condițiuni technice ireproșabile.

Parastasul pentru pomenirea profesorului G. G. Longinescu la Focșani

Focșani, 19 Mai

Din inițiativa grupului de asistenți și profesori dela Facultatea de chimie din București, în frunte cu d-na Bermaz și d-ra Cristescu, s'a oficiat Joi la cimitirul Nordic din localitate, un parastas de 40 zile pentru pomenirea profesorului G. G. Longinescu. Slujba religioasă a fost oficiată de pr. I. Pascu, în asistența unui numeros grup de profesori, studenți, foști elevi, străjeri, etc., conduși de d. prof. univ. Mihail Pascu. Pr. I. Pascu, în o scurtă cuvântare, a evidențiat principiile ce stau la baza tradiției românești în general și a familiei Longinescu în special. Studentul Teodorescu a relevat marile calități ale defunctului, dragostea sa pentru studenți și pentru cultura românească, precum și aportul adus pe tărâmul științific. D-ra Tomulescu-Focșani, fostă elevă, a adus omagiul tineretului studios, pentru marii cărturari.

Asistența, i-a fost servită, apoi, o masă creștinească, la restaurantul Ioniță-Vlădescu.

Seara, grupul din București s'a reîntors în Capitală.

—xX⊙●⊙Xx—

Concursul internațional de dans dela Bruxelles

In Palais de Beaux Arts din Bruxelles s'a desfășurat cel de al III-lea concurs internațional de dans în prezența unei numeroase comisiuni compusă din profesori de seamă reprezentanți ai 10 state europene.

Au fost prezentate metodele școalei lui Jaque Dalcroze, Isadora Duncan, Pavlova, Diaghilew, Loïë Fuller, Sakharof, de'Escudero, Argentina, etc. ca și dansul modern al școlilor engleze și americane Joss și Trudi Schoop.

S'au dat 3 probe eliminatoare și din 150 de concurente n'au ajuns la a 3-a probă decât un număr de 12, reprezentând Belgia Franța, Italia, Polonia, Iugoslavia și România.

D-ra Julietta Sandovici (România) reușind la aceste probe a fost premiată și distinsă cu diploma concursului.

—xX⊙●⊙Xx—

Inălțătoarea manifestație națională, dela Bardar-Lăpușna

Căminul cultural a desvelit un monument pentru proslăvirea eroilor. — Asistența. — Slujba religioasă. — Cuvântările

Dela trimisul nostru special

Mulțimea ascultând cuvântările în fața monumentului

Chișinău, 19 Mai

Satul în care a văzut lumina zilei bătrânul prelat, P. S. S. Dionisie, episcop al Cetății-Albe și al Ismailului, a adus prinos de recunoștință celor 58 de eroi care s'au jertfit pentru întregirea neamului, prin ridicarea unui frumos monument.

Satul Bardar este locuit numai de moldoveni și este așezat pe valea Botnei, cu oameni gospodari și buni români.

In acest sat, înțelegerea între intelectualii lui este o pildă și de aceea munca lor la luminarea poporului și la ridicarea lui, dă rezultate frumoase.

Dela Chișinău au participat d-nii: prof. univ. Toma Bulat, directorul serviciului social al ținutului Nistru, cu d-na, prof. L. T. Boga, inspector școlar Neaga, prof. Gheorghiadi comand. străjerilor, prof. Pamfil comand. legiunei de străjeri cu d-na, Spătaru dir. fabricei de tutun, înv. Sârbu, farmacist Diaconescu, dr. Grosu, avocații Anibal Gheorghiu și Leonard Gheorghiu, pretor Siminel, etc.

Slujba religioasă a fost oficiată de părinții: protoereu T. Procopan, Zamfir, Vlad Istrati, Petre Vartolomeu, Chirii Sandu. Răspunsurile au fost date de corul religios al satului.

Moldovenimea a ocupat dealul din fața primăriei unde va străjui, de acum încolo, monumentul, care are un vultur cu aripile întinse pe un soclu unde s'au săpat numele celor jertfiți.

Copiii școalelor în costume străjerești, iar flăcăii premilitari au fost toți prezenți.

Pretutindeni fâlfâiau culorile țării, iar monumentul, acoperit cu zeci de coroane din flori naturale așezate de mânuțele școlarilor.

Slujba religioasă a fost ascultată de mulțime, în genunchi.

CUVANTAREA D-LUI PROF. UNIV. TOMA BULAT

D. prof. univ. TOMA BULAT, dir. serv. social, după desvelirea monumentului a spus următoarele:

„Pioasa pomenire a acelora care și-au vărsat sângele și au murit, este o faptă frumoasă, iar pentru acest tineret o pildă. El trebue să știe la rândul lui să-și cinstească înaintașii.

Noi, cei veniți abi de peste Prut, am apucat în vechiul regat epoca eroică, idealul întregirei neamului.

Și în acest ideal să nu credeți că nu s'a cuprins și Unirea Basarabiei pentrucă noi știam că în această parte a țării strămoșii noștrii au apărut de veacuri.

Noi profesorii am învățat un lucru: avem de îndeplinit o datorie și în afară de școală, datoria față de nație, să creștem conștiința românească în aceste plaiuri unde ne găsim de secole.

Acțiunea aceasta de clarificare a conștiinței, a început-o mai întâi „Astra Basarabiei" și am muncit din greu.

Să-mi fie îngăduit să aduc și de aici din mijlocul dvs., mulțumirile noastre d-lui Stelian Popescu, directorul ziarului „Universul", care ne-a ajutat atât de mult în acțiunea noastră și cu sfatul și cu punga. (Aplauze prelungite)

Mișcarea „Astrei Basarabene" a fost apreciată de M. S. Regele și a chemat'o să colaboreze cu Fundațiile Regale.

Suveranul ne-a donat un palat la Chișinău și din „Astra" modestă, ne-am transformat în „Fundație culturală regală", iar acum în serviciu social.

Monumentul acesta face cinste căminului din Bardar, care a muncit să-l înalțe pentru cinstirea acelora, care au făcut întregirea neamului."

ALTE CUVANTARI

In fața monumentului au mai cuvântat d. prof. Boga, inspector cultural, prof. Ștefan Gheorghiadi, dela „Straja Țării", spunând că drumul pe care trebue să mergem este testamentul celor ce s'au jertfit și cărora Bardarul le-a aprins candelă de recunoștință.

Părintele protopop Procopan, d. Sârbu din partea căminului cultural Chișinău, Pamfil, Diaconescu, avocat Leonard Gheorghiu, Spătaru, pretor Siminel, primar Pisică, inspector școlar Neaga.

CUVANTAREA CONDUCATORULUI CAMINULUI CULTURAL

D. învățător CHICU, directorul școalei și conducător al căminului cultural, a făcut istoricul înălțării acestui monument aducând mulțumiri tuturor acelora care au contribuit la înălțarea lui.

Și, îmi fac o datorie de conștiință — a spus d-sa — să reamintesc că cea dintâi contribuție, cel dintâi răspuns la apelul nostru, l-a dat „Universul" prin directorul său d. Stelian Popescu. Cea dintâi sumă pe care am primit-o a fost dela d-sa. Rugăm pe reprezentantul ziarului „Universul" să reînoiască mulțumirile și recunoștința noastră către d. Stelian Popescu asigurându-l că moldovenimea Bardarului crescută la pildele P. S. Episcop Dionisie și a celorlalți cărturari ai săi, nu vor uita niciodată că „Universul" ne-a trimis și cărți și toată dragostea lui.

Apoi d. Chicu a arătat progresele culturale ale satului.

D. ELEFTERIE NEGEL, redactorul nostru pentru Basarabia, a răspuns următoarele:

Nu iau cuvântul să vă spun cari sunt sentimentele directorului nostru pentru moldovenimea Basarabiei. D-sa a iubit-o, o iubește și o va iubi întotdeauna, iar dvs. cunoașteți foarte bine acest adevăr, care se transformă de atâtea ori în fapte. Iau cuvântul ca să mulțumesc în numele directorului nostru și al ziarului „Universul" d-lui învățător Chicu pentru frumoasele cuvinte ce ni le-a adresat și să arăt că d-sa a înțeles să citeze cu atâta demnitate, numele tuturor acelora care au contribuit la înălțarea acestui monument pildă de jertfă moldoveneească.

„Universul" se închină cu toată pioșenia în fața monumentului celor 58 de eroi al românescului Bardar".

SERBAREA

A urmat o serbare culturală cu străjerii, străjerele și premilitarii satului după o altă slujbă de pomenire a eroilor bărdăreni.

In curtea primăriei s'a servit oaspeților o masă. Cel dintâi cuvânt a fost închinat M. S. Regelui Carol al II-lea.

S'au expediat telegrame omagiale Suveranului, guvernului, d-lui rezident regal, P. S. episcop Dionisie.

Seara, a fost o ședătoare cu participarea satului și s'a aprins candela la monumentul desvelit în timp ce străjerii și premilitarii cântau rugăciunea.

—xX⊙●⊙Xx—